UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Decurionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

ſcire, quod quidā ſunt adſcriptitij, qui ſunt multū adſcripti gle-
be, ꝛ debēt ſemper morari in fūdo. ꝛ de illis loquit d. l. ne diutiꝰ.
cum ſi. Quidā ſunt qui vocātur inquilini ſeu coloni, qui lꝫ teneā-
tur colere agros, tamen poſſunt morari vbi volūt, ꝛ de iſtis loqui
tur d. l. diffinimus. ꝛ tenet ibi glo. ꝛ Azo. in ſumma de agric. ꝛ cē-
ſi. ꝛ iſti proprie ſunt comitatēſes, qui tenētur colere agros, ꝛ poſ-
ſunt morari vbi volunt. Tene iſta menti.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vlterius quero. Vtrum mulier nupta deſinat eſſe ciuis
loci originis, adde Cy. ꝛ Bal. in l. iuris. C. de iuriſ. om. iud. Bal.
in rub. ſ. ſol. matri. in prin. ꝛ Bal. in l. cum quedā puella. de iur.
omnium iud. Pau. de Caſt. in leg. rei iudicate. §. fi. ſ. ſol. matri.
¶ Adde Pau. de Caſtr. conſi. cxcv. ꝛ ibi vide, an onera patrimo
nialia ibi ſubire teneatur.
b Roma. ¶ Non obſtat. l. Vide Alexan. conſi. lvj. in vol. j. col. vlt.
in ij. dubio. ꝛ Feli. in proc. decreta. ꝛ in c. ſuper eo. col. j. ad fi. ꝛ ſe-
quen. in prin. de teſti. ꝛ Car. conſ. cxxxv. ꝛ Alex. conſ. lvj. co. fina.
volu. j. vbi vult. quod talis tantum dicitur de agnatione patris.
ꝛ Capra. conſ. xxj. ꝛ Feli. in c. nouit. col. j. ꝛ ij. de iudi. ꝛ in c. i. in fi.
de ſponſal. ꝛ Alex. conſi. xx. ad fi. vol. ij. ꝛ conſ. xxij. eod. vol. ij. vbi
dicit, quod eſſe dicitur de patris agnatione. ꝛ conſi. c. volu. iij. col.
j. ꝛ ij. vbi dicit, quod mulier dicitur de foro viri, ꝛ ibi etiam ponit
de quo foro intelligitur.
c Alex. ¶ Et ideo puto. Adde Bal. in l. in adoptiōe. C. d adoptio.
d Alex. ¶ Quero cum vxor. Vide per Cano. in c. fi. de ſer. non or-
di. ꝛ que dixi poſt Bar. in l. aſſumptio. §. j. ſupra eodem.
1 ☞ Peruſinus, ſolo nomine nō ſequitur quod ſit de Peruſio.
2 Nomina propria ad placitum imponuntur.

§. Item reſcripſerunt. Not. hūc §. ex quo habes; quod ſi qs
1 vocatur † Peruſinus, non ſequitur quod ex ſolo nomine, ſit de
2 Peruſio. Secundo no. † quod nomina propria non ſunt ſignifi-
catiua, ſed ad placitum imponuntur, l. ſi quis in fundi vocabu-
lo. ſ. de leg. j. ꝛ no. ſ. ſo. ma. ſuper rub.

De decurionibus. Titulus. ij.

1 ☞ Qui dicantur decuriones.

¶ Continuatur ſic, dixit. ſ. de municipibus, ſequit vide de his q
1 regunt municipia. † Querit glo. qui dicantur decuriones: Glo.
dicit. dic vt l. pupillus. §. decuriones. j. de ver. ſigni. Sed per il-
lam legem nihil habetis vtilitatis. Alibi dicit gloſ. quod hodie
dicuntur conſiliarij ciuitatis. Ita no. C. eo. ſuper rub. Et alibi di
citur, ꝙ ciuitatis conſilium, totum populū repreſentat. Ita not.
C. que ſit long. conſue. ſuper rub. ꝛ ſ. quod cuiuſque vniuer. ſi. l.
nulli. in quadam glo. Veruntamen iſta conſilia hodie habēt for-
mam limitatam, ꝛ formam ſtatutorum, quibus eſt ſtandum. Itē
debes ſcire, quod decuriones, de quibus loquitur hic, ꝛ C. eod. in
quibuſdam habebāt priuilegia. ꝛ in quibuſdam ſuſtinebāt one-
ra in excuſabilia, quibus hodie non vtimur, ꝛ in his conſuetudi-
ni eſt ſtandum, vt l. magiſtratus. ſ. ti. j. l. non tantum. §. fi. j. eodē.
Non enim hodie vtimur illo priuilegio, vt res eorum non poſſit
ſine decreto alienari, quod habent de iure communi ſecundū for
mā titu. C. de predi. decu. ꝛ idem in multis ſimilibus, que habe-
tis in titu. iſto, ꝛ in titu. C. eodem.

LEX I.

1 ☞ Decurio habitans in comitatu, debet cogi vt veniat ad ci-
uitatem.

DEcuriones. Querit gl. quāto tem-
pore decuriones ꝑcri
bant libertatem. Dic vt in ea. Itē qua actione, ꝛ
coram quo iudice petantur; dic vt in gloſ. Que-
ro, ſi aliquis eſt decurio, ꝛ habitat in comitatu, an
cogatur redire in ciuitatē, ꝛ ibi habitare. † Dic,
1 quod ſic, per tit. C. ſi curialis omiſſa ciuitate ius habitare malue-
rit. lib. x.

LEX II.

1 ☞ Doctor de collegio, de ciuitate expulſus, reſtitutus, non re-
cuperat locum in collegio, ſed habebitur tanquam de nouo ve-
niens.

QUi ad tempus. Hec lex habet mate-
riā §. pena grauior. l.
1 qd ergo. ſupra de his, qui no. infa. † Iſta lex fuit pra-
cticata Bononie in doctoribus quibuſdā expulſis tē
pore Romei de Populis, qui poſtea fuerunt reſtituti tempore
a legati, vt non recuperent a in collegio locum eorum, ſi collegium
eſt plenum, ꝛ tunc nō recuperabunt primum gradum, vt tanquā
antiquiores preferantur in dando primam vocem, ſed habebun-
tur vt quidam de nouo peruenientes in collegio.

ADDITIO.

a Claud. de Seyſſ. ¶ Vt nō recuperēt. Iſtud nō habet locum, qñ
qs eſſet per ſentētiā excluſus ad tempus. nam poſt tempꝰ in pri
ſtinum ſtatum reuertitur per l. ꝛ ſi ſeuerior. ꝛ que ibi ha bent per
glo. ꝛ doc. C. de infamib. ꝛ in l. Imperator. in fin. ſ. de poſtuland.
1 ☞ Filius plebeij non efficitur nobilis, ſi pater eius efficiatur
miles poſt eius natiuitatem.

§. In filijs. Hic. §. cum §. ſeq. facit, vtrū filius plebeij,
qui plebeius militauit poſt natiuitatem
1 † illius filij dicatur nobilis a, ſicut ſi pater eius, iam ante miles
a fuiſſet hic videtur quod non. Et quod no. propter ſtatuta que di
cunt, quod nobilibus delinquētibus pena aggrauetur, modo q-
dā natus ex plebeio, cuius pater poſtquam eſt natus filius, eſt ef
fectus miles, deliquit: queritur, an debeat puniri vt nobilis. Vi
detur quod non. per hanc legē facit ſ. de mili. teſta. l. militis. §. ij.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Dicatur nobilis. An dicatur filius militis, qui natus eſt
ante militiam, vide plene in d. l. imperialis. hic illud. per glo. C.
de nup. ꝛ ibi Bar. etiam ꝛ Bal. ibi tenet opi. Bar. hic in queſtio
ne hic formata. ꝛ Bal. in l. ſi ſenator. C. de digni. lib. xij. ꝛ vide ꝙ
ponit Barto. in l. j. C. de epiſc. ꝛ cler. Sed vtrum ſtante ſtatuto
quādo nobilibus pena augeatur, vel antianis, vel poteſtatib. qd
in eo qui de proximo exiuit de officio antianatus, vel poteſtarie,
de Roma. dubitantem in l. ſi quis in graui. §. de his. ſupra ad
Sillania.
1 ☞ Priuilegium habens qui in vno articulo aliquid fieri pati-
tur, an in alijs ſibi preiudicet.

§. Maiores. Opp. de l. voluntaria. C. de excu. tut. ꝛ j.
de vaca. mu. l. pe. §. fi. glo. non ſoluit. Tu
dic, quod hic conſenſit decurionatui, qui eſt actus vniuerſalis.
adijciens honores omnes, ibi conſenſit cuidam officio particu-
1 lari. Ita ſoluit gl. ſ. de priuile. veteran. l. 2. Ex quo † collige ſolu-
tionem queſtionis, an ille qui contra priuilegium ſuum patitur
fieri aliquid in vno articulo preiudicet ſibi in alijs. Ad quod dic
aut erat actus particularis, aut vniuerſalis. De quo plene per
Cy. in d. l. voluntaria. C. de excu. tut.

LEX III.

GEneraliter. Iſtud principiū examina. vt
ſupra eodē. l. qui ad tempꝰ.
ꝛ l. qui ergo. §. pena grauior. ſupra de his qui notan
tur infamia.
1 ☞ Iudei doctorari non poſſunt nec ad alios honores noſtros
ad mitti, inter ſuos ſic.
a **§. Eis. qui Iudaicam.** a No. vtrum Iudei
poſſint habere ho
nores inter nos. Hic dicit qđ ſic ſed hodie dic contrarium. Et
ſic non poſſunt habere aliquem honorem inter nos. ſed inter ſu
1 os ſic, vt no. hic in glo. ꝛ l. fi. C. de Iud. ideo puto, qđ nō poſſint
eſſe doctores iudei.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Eis qui. Iudaicā Iudeus non poteſt eſſe doctor, adde
not. per Baldum in rubrica, ſupra de iuſtitia ꝛ iure. ꝛ Bar. in l.
fi. C. de iude.

LEX IIII.

DEcurio. No. quod que prohibetur titul. ſin
gulari permittuntur tit. vniuerſa-
li. vt, l. quedam. ſ. de acqui. re. dom.

LEX V.

AD tempus. Iſtā legē examina, vt in l. qd
ergo. §. pena grauior. ſupra,
de his qui not. infa.

LEX VI.

SPurij. Not. quod inceſtuoſi, ꝛ ſpurij non de-
linquūt, ſed alieno morbo laborant.
vt hic. ꝛ. l. lege. C. de natu. liberis.

ADDITIO.

a Claud. de Seyſſ. ¶ Spurij. iſtam legē dicit ſimplex. Franciſ. de
Are. in capit. at ſi clerici. §. j. de iudicijs. Et quod appellatiōe
ſpurij contineatur omnis natus ex damnato coitu, tenet Bart.
in l. fi. ſ. de his quib. vt indig. Item ad iſtam legem vide quod
not. Bal. in cap. innotuit. de elect. Et vtrum ſpurius in regem
eligi poſſit, poni idem in cap. venerabilem. de elect.
a **§. Minores.** a Not. quod minores xxv. annis, non ha
bent vocem in conſilio, quod no. bene.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Minores. Vide Bart. in l. Lucius. §. d. ſ. tit. j. ꝛ ibi dixi
qđ minor nō dat vocē in cōſilio ꝛ adde Bar. poſt Iac. de Are. in
l. de pupillo. in pri. de ope. noui nūci. capit. ex eo. de elect. i vj.
ca. ij. de eta. ꝛ qual. Ita ꝛ idē tenuit Bal. in l. fi. C. de teſt. mili. ꝛ i l.
exigendi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

exigendi. C. de procu. Quod limita, niſi etiã pupillus haberet adminiſtratione iure ſucceſſionis naturalis, quia tũc adminiſtrat, ⁊ omnes actus facit cũ tutoris authoritate: per ca. grãdi. de ſuplen. negligen. pla. in vj. vt in filijs regũ, ⁊ baronũ. Sed qd ſi qs eſt maior ſaltem decem, ⁊ octo annorũ in qua etate qs ſubdiaconus eſſe poterat, per clem. generalẽ. de etate, ⁊ quali. ⁊ ibi hoc videt tenere Jo. An. ſ. quod tunc dare poſſit vocẽ in cõcilio. Et idẽ etiã videt dixiſſe Barto. in l. Lucius. §. pe. ſ. ti. j. ſed Bald. in d. l. fin. C. de teſtam. mili. tenet cõtrarium. tu omnino vide not. per gl. ⁊ quod omnino Bal. in d. l. de pupillo. ⁊ per Bal. facit tex. no. in c. ſtatutu de reſcri. li. vj. Sed an de cõſenſu eorum de cõcilio pupillus poſſit dare vocem, fuit queſtio Inno. in c. ſciſcitat⁹. de reſcri. in antiq. quã refert Ange. in l. cum pretor. de iud. ⁊ eo caſu quo poſſet habilitari, non ſufficeret cõſenſus maioris partis, ſed eſſet neceſſarius omnium conſenſus, vt voluit Cõpoſtella. ⁊ Joã. An. in nouel. in c. ſcriptu eſt. de electiõe. Et ad pdicta adde omnino Bar. in d. l. quidã conſulebãt. in ſecundo cõtrario, in fin. ſ. de re iud. ⁊ quod dixi in l. quod maior. ſupra ti. j. Et an femina poſſit eſſe de illis habitantibus in collegio. vide Imol. in l. ij. §. penul. de ver. oblig.

§. Priuilegijs.

Tex. ibi, ſuffragijs, id eſt, plurib⁹ dignitatibus per ſuffragia. Et tene bene menti, quis habeat primam vocem in concilio.

LEX VII.

Honores.

In princip. text. ibi, ſed potioribus qbuſcunq;, id eſt, digniorib⁹ qbuſcunque iniungenda ſunt Opp. C. de officio prefecti vrbis l. primicerius. gl. nõ ſoluit Dic, quod ibi loquit de electis ⁊ nominatis, ⁊ qualiter ordinẽ: hic de eligẽdis, ⁊ nominãdis, Itẽ opp. gl. in verbo, nõ ordinationi infra de mu. ⁊ ho. l. vt gradatim. in prin. dicit gl. ibi de ordine honoris: hic, de
a ordine oneris. Tu dic, [a] quod ibi loquitur de ordine honorum, in eadem perſona: hic in diuerſis. ⁊ ſolutio gl. non eſt bona, quia hic etiam loquitur de ordine honorum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Tu dic. Per Barto. in l. ff. §. prius. de vulga. Et vide Bar. ⁊ ꝙ ibi dixi in l. ſi qs mihi bona. §. iuſſum. de acqr. hered. ⁊ Bar. in l. filiuſfamilias. ſ. de dona. tit. generali.

§. Ad decurionatum.

Facit iſte tex. ꝙ pater poteſt conſentire cum filio agenti etiam extra iudicium.

LEX X.

1 ☞ Notarius, qui plura inſtrumenta fecit, ⁊ ſolutionem recepit, an ex hoc probetur notarius.

a

Herennius.

[a] Hec lex eſt arg. quod licet qs probet aliquẽ plura inſtrumẽta feciſſe, ⁊ tãquam notarium ſolutionem recepiſſe, ⁊ ſe exegiſſe, quod propter hoc non probetur ipſum eſſe
1 tabellionem. † De hoc dic, vt in Spe. de inſtru. edi. §. reſtat. ver. illud. ⁊ ver. quid ſi is. ⁊ per Inn. extra de fide inſtr. in c. j. ⁊ c. cum P. tabellio. ⁊ de reſtitu. ſpol. c. in literis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Herennius. Pro intellectu huius legis aduerte, qr licet pbet notarium feciſſe inſtrumentum tanquam notarium, per hoc nõ infert, ꝙ ſit notarius. Et ita tenet Dy. hic, quod ſi inſtrumentum proferatur, ⁊ negetur conficientem fuiſſe tabellionẽ, nõ ſufficit probare, quod pro tali publice habeatur, per l. qui neque ſupra de reb. eoru. ⁊ p l. ſi is. de eo qui p tut. ⁊ C. ſi a non compe. iudi. in l. fin. ſed Inno. contra in d. c. j. de fide inſtru. ⁊ Specul. in ti. de prob. §. j. concedunt tamẽ, quod ſi tabellio litigaret, ⁊ negaretur eſſe tabellio, quod deberet oſtendere titulum, per l. cõpetit. ff. qui. ⁊ a qui. ⁊ C. de ſenten. ⁊ interloc. om. iud. l. ij. ⁊ de fideicom. libert. l. ij. ⁊ de manumiſſ. teſt. l. cum ex falſis. Tu poteſt dicere ſecundum Joan. Fab. Inſti. de teſtam. §. ſed cum aliquis teſtibus. quod in officijs publicis authoritate ⁊ vtilitate, geſta iudicialia ⁊ alia ſtatum Reip. concernentia, etiam per non capace officij, dum tamen pro capaci publice habeatur, valent. nec oportet docere de titu. imo plus, quod ſi aliqua nota opponeretur, vt inſanie, vel excommunicationis, vel factum, quo eſſet ipſo iure priuatus, ipſo exiſtente in officio, ꝙ nihilominus acta per ipſum valẽt. nec talis oppoſitio eſſet admittenda, ſiue opponatur poſt acta, ſiue ante, vt no. Inno. in c. cum ſup. de offi. deleg. Et hoc in ordinario: ſec⁹ in delegato, vt ibi no. ⁊ not. Jo. And. in cap. mora. de reg. iuris. in vj. in merc. In his aũt, que non concernunt ſtatum Reip. puta forte qr contraxerunt vel receperunt fruct⁹, vel ſolutiones debitorũ ad dignitatẽ pertinentium, ſatis põt dici, quod ſi fuerũt intitulati, ⁊ appareat ꝙ facta per ipſos tenẽt, dũ tamen haberent bonam fidẽ, ⁊ ſic intellige ꝙ no. Hoſt. ⁊ Inn. in c. in literis. de reſtit. ſpoliato. ⁊ in c. cũ olim. de cauſa poſſeſ. ⁊ ppri e. Et hoc in his q̃ poſſent ptinere ad eos, ſi eſſent legitime ititulati, vt fructus, vt no. in c. conſultationibus. de iure patro. ⁊ in illis, qui nõ faciunt fructus ſuos. in adminiſtratoribus eccleſiarum, ſecus in alijs qui nõ faciunt fruct⁹ ſuos, ſicut tutores. Et ita intelligo d. l. qui neq;. Itẽ ſecus in his que tangunt proprietatem rei. Fallit in libertate. d. l. competit. ſecundũ ipſum. Ad hãc queſtionem vide Jac. de Are. in ſua diſputa. inci. quero, pduco contra te inſtrm. ⁊c. quã ego habeo. vbi hãc q. diſputat ſatis not. ⁊ adde ꝙ in inſtrumẽtis antiquiſſimis nõ ſufficit pbare talẽ fuiſſe notarium, qr eo ipſo ex tanto tẽpore fuit in poſſeſſione, vel quaſi, ſecundum Bal. in auth. quas actiones. C. de ſacro. eccle. alle. Inno. in c. veniens. de ver. ſig. Adde ꝙ Bal. in l. ij. de ſerui. ⁊ aqua. dicit, quod licet probet quẽ fuiſſe in poſſeſſione tabellionatus, tñ nõ pſumit tabellio, niſi forte fuerit in longa poſſeſſione, ſecundũ eũ. ⁊ vide Bar. in l. Barbarius. ad fi. ſ. de off. pt. Et qñ negat quẽ eſſe tabellionem, vide Bal. in l. comparationes. C. de fide inſtru. ⁊ in auth. ſed nouo iure. C. ſi cer. pe. Spe. in tit. de inſtr. edi. §. reſtat. ver. qd ſi pducit. ⁊ ad Bar. hic, adde Bal. in l. ij. C. de ſen. Et ꝙ nõ ſufficiat quẽ reputari tabellionẽ, eſt tex. ⁊ ibi expreſſe Bar. in l. actuarios. C. de numera. ⁊ act. lib. xij. Et adde ꝙ ſi infert alicui queſtio de aliqua qualitate extrinſeca inherẽte perſone: puta, ꝙ nõ ſit marit⁹, vel tabellio, vel prelatus, vel ꝙ non habeat poteſtatem eligendi, cui incumbat onus probandi, vide d. Ant. in c. innotuit de eo qui fur. or. ſuſce. ⁊ Inn. in c. veniens. de verbo. ſigni. ⁊ Ant. in c. quid per nouale. de verb. ſign. ⁊ vide Bar. in l. matrem. C. de proba. Inn. in c. ex conqueſtione. de reſtit. ſpolia.

LEX XI.

Non tantum.

Not. ꝙ in iſtis honoribus decernendis, eſt inſpiciẽda conſuetudo, ⁊ ſtatuta ciuitatis. quod approbatur per iſtam legem.

LEX XII.

Eos qui.

Op. C. de digni. l. neq;. ⁊ l. ne quis. So. dico. ꝙ hodie iſti, q faciũt iſtas artes viles. indiſtincte phibẽtur admitti ad aliquos honores. ꝙ intelligo verũ, niſi in caſu neceſſitatis. ſi alij non reperiunt, vt iſta lege in fi. ⁊ ſ. eo. l. gñaliter. ⁊ ſpurios.

LEX XIII.

a

Imperatores. §. Item reſcripſerunt.

[a] Iſte eſt not. caſus Iſtã legẽ intelligit Dy. in eis. qui interfuerũt ⁊ conſenſerunt electiõi: alias ſemp poſſet opponi, vt
b j. ti. ij. l. reus. in fi. Et hoc tenet Dy. [b] extra de reg. iu. c. qd ſemel. li. vj. ibi, Itẽ poni poteſt exemplũ regule in electione, ⁊c. ⁊ tangã hoc etiam j. ti. ij. l. reus delatus. in fi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Item reſcripſerunt. Adde ꝙ no. in l. dotẽ. ſol. ma. vbi vide omnino Bal. ⁊ Imo. Et dũ Imo. ibi tetigit, an beneficiũ ſeu dignitas clericalis poſſit in inuitũ cõferri, adde ꝙ no. in c. ⁊ ſi vnanimiter. ꝙ eſt c. fi. de poſthu. prela. Et dũ ibidẽ queſiuit de officio publico, adde gl. in l. ij. ꝙ quiſque iu. Facit l. ſciendũ. §. fi. de legat. ⁊ ꝙ no. in l. filiuſfa. de pcurato. ⁊ in l. ſancimus. cu ibi not. p Bar. C. de aduo. diuer. iud. ⁊ §. interim. in auth. de defen. ciui. ⁊ l. muneru. §. iudicãdi. ⁊ ꝙ ibi dixi poſt Bar. j. tit. j. Itẽ adde ꝙ ambaſiator cogitur accipere ambaſiatã ſecundu gl. in verſ. cogat. in l. ſi qs decurio, vel proprie. C. de decurio. lib. x. ⁊ text. in l. nulli. ⁊ ibi Barto. C. de defen. ciui. Item adde iſtis no. per Bal. in rub. de fide inſtr. C. Et non acceptans officium poteſt banniri, ⁊ carcerari. gloſ. ⁊ Barto. in l. preſes. C. de ſuſpec. tut. dixi. poſt Imo. in d. l. dotem.
b Poma. ¶ Et hoc tenet Dyn. Vide Fede. conſi. xxij. in j. dubio. ⁊ conſi. cij. col. fin.

LEX XIIII.

De decurione.

Hanc legẽ vide p Dy. pleniſſime in c. decet cõceſſu extra de reg. iur. li. vj. ⁊ ibi pleniſſime de hac materia.

De albo ſcribendo. Titu. iij

LEX I.

1 ☞ Nomina decurionum ſunt ſcribenda in albo.
2 Canonici electi authoritate Pape preferuntur in ſententijs dicendis alijs canonicis.
3 Scripturis factis in muro an ſit credendum.
4 Collegium, quod non habet rectorem, poteſt conuocari per antiquiorem de collegio, vel per eum qui prefertur in ſententijs dicendis. ⁊ ipſis non euntibus poteſt ad electionem, ipſis non expectatis, procedi.
5 Nomina illorum, qui ſunt de collegio in ſyndicatu ad vendendu poni debent, in alijs vero actibus non, niſi quando collegium ſit paruum.